

Souhrnná teritoriální informace:

Rwanda

Zastupitelský úřad 11. 6. 2021 11:44

ZÁKLADNÍ INFORMACE

- Pozitivní relace s ČR, co se týče obchodní výměny i politických vztahů
- Členem EAC a AfCFTA
- Aktivní zapojení do mírových misí OSN
- Snaha o industrializaci země a posílení zemědělské soběstačnosti
- Snaha o nastartování průmyslu a zemědělství, vymanit se z pozice země, co vyváží pouze nezpracované komodity, do pozice země vyvážející výrobky s přidanou hodnotou
- V boji proti negativním ekonomickým dopadům koronavirové pandemie přijímá vláda nezbytná opatření ke stabilizaci hospodářství

VZÁJEMNÝ OBCHOD ČR A RWANDA

- Dlouhodobě dobré jméno ČR napomáhá exportu
- Hlavními vývozními položkami jsou zemědělské technologie, lékařské technologie, obranné a bezpečnostní prostředky
- Český vývoz do Rwandy má je stabilní s výrazně pozitivní obchodní bilancí
- Je zde poptávka nejen po hotových výrobcích, ale i po přenosu know-how

Základní údaje	
Hlavní město	Kigali
Počet obyvatel	12,6 mil
Jazyk	angličtina, francouzština, svahilština a kinyarwandština
Náboženství	křesťanství 85 %, islám 5 %
Státní zřízení	parlamentní demokracie
Hlava státu	Paul Kagame
Hlava vlády	Paul Kagame
Název měny	Rwandský frank
Cestování	
Časový posun	(GMT+2)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Martin Klepetko
Ekonomický úsek	Michal Minčev
Konzulární úsek	Adam Piňos
CzechTrade	
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	11,8
Hospodářský růst (%)	3,1
Inflace (%)	8,0
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Keňská republika (angl. Republic of Kenya)

Systém vládnutí: prezidentská republika Prezident Uhuru Kenyatta v r. 2022 dokončí své druhé volební období a podle ústavy už nesmí znovu kandidovat. Vnitropolitická situace je významně ovlivněna permanentní předvolební kampaní směřující k prezidentským volbám, které jsou plánovány na srpen 2022. Nejvýznamnější vnitropolitickou událostí od voleb r. 2017, která se stala hlavní osou veškerého politického dění v zemi, je spektakulární usmíření mezi dlouholetými politickými rivaly Uhuru Kenyattou, který volby vyhrál, a poraženým kandidátem, expremiérem Raila Odingou. Jejich společná Building Bridges Initiative (BBI) předpokládá zásadní ústavní reformy spočívající v přechodu z prezidentského na parlamentní systém a zřízení funkce předsedy vlády. Návrh odůvodňovaný snahou o větší inkluzivitu a prevenci povolebního násilí však může mít dopad na dodržování demokratických zásad, především na jasné rozdělení role vlády a opozice. Reforma již byla schválena v parlamentu a je velmi pravděpodobné, že bude předložena k referendu. Pokud projde, mohla by ohrozit postavení Keni jako jediné země východoafrického regionu s poměrně dobře fungujícími demokratickými institucemi.

Složení vlády

Prezident H.E. Uhuru Muigai Kenyatta

Viceprezident H.E. William Samoei Ruto

Cabinet Secretary for Interior and Co-ordination of National Government Dr. Fred Matiang'i

Cabinet Secretary for Defence Amb. Monica Juma

Cabinet Secretary for the National Treasury and Planning Ukur Yattani

Cabinet Secretary for Foreign Affairs Amb. Raychelle Omamo

Cabinet Secretary for Ministry of Industrialization, Trade & Enterprise Development Betty Maina

Cabinet Secretary for Health Mutahi Kagwe, EGH

Cabinet Secretary for Agriculture, Livestock, Fisheries and Irrigation Peter Munya

Cabinet Secretary for Transport, Infrastructure, Housing, Urban Development and Public Works James Macharia

Cabinet Secretary for Devolution and Arid and Semi-Arid Lands (ASALs) Eugene Wamalwa

Cabinet Secretary for Information, Communication and Technology (ICT), Innovation and Youth Affairs Joe Mucheru

Cabinet Secretary for Sports, Culture and Heritage Amb. Amina Mohamed

Cabinet Secretary for Education Prof. George A. O. Magoha

Cabinet Secretary for East African Community and Regional Development Adan Mohammed

Cabinet Secretary for Tourism and Wildlife Najib Balala

Cabinet Secretary for Environment and Forestry Keriako Tobiko

Cabinet Secretary for Water and Sanitation Sicily Kanini Kariuki

Cabinet Secretary for Lands and Physical Planning Farida Karoney

Cabinet Secretary for Energy Charles Keter

Cabinet Secretary for Public Service, Youth and Gender Prof. Margaret Kobia Attorney General Paul Kihara Kariuki

Cabinet Secretary for Petroleum and Mining John Munyes

Cabinet Secretary for Labour and Social Protection Simon Chelugui Raphael Tuju Cabinet Secretary

1.2 Zahraniční politika země

Vztahy Rwandy s tradičními západními partnery a multilaterálními organizacemi zůstanou srdečné, i když obavy z nízké tolerance vlády vůči disentu, deficit demokratických svobod a špatné výsledky v oblasti lidských práv mohou někdy bránit dalšímu rozvoji vztahů s mezinárodními partnery. Rwanda však spolupráci s mezinárodními finančními organizacemi potřebuje k zajištění finanční podpory k řešení přetrvávajících dopadů pandemie na ekonomiku. V dubnu MMF schválil třetí tranši v rámci Catastrophe Contain and Relief Trust ve výši 19,86 mil. USD (celkem pak 47,7 mil. USD). Čína a Indie zůstávají důležitými obchodními a investičními partnery. Zejména Čína se snaží posílit své postavení ve Rwandě. Na začátku roku Rwanda vedla dialog v bezpečnostní oblasti s vysokým vojenským vedením z Jižního Súdánu a Středoafričké republiky. Hlavním výsledkem této angažovanosti bude pravděpodobně nárůst výcviku vojenských sil Jižního Súdánu a Středoafričké republiky a na oplátku posílení diplomatického vlivu Rwandy v širším regionu. Regionálně by neshoda mezi Rwandou a sousedním Burundi mohla bránit fungování Východoafričkého společenství (EAC), obchodního bloku, jehož jsou Rwanda i Burundi členy. Obě země se dohodly na jednáních koncem roku 2020, ale vztahy zůstávají i tak nestabilní. Rovněž pokračuje diplomatické napětí mezi Rwandou a Ugandou; každá země pravidelně vyhošťuje občany z druhé země a důležité hraniční přechody mezi oběma zeměmi jsou rovněž pravidelně uzavírány.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: 12, 6 mil.

Hustota na km²: 420 obyv.

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 87 %

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 2,63 %

Demografické složení: 48 % muži 52 % ženy

Národnostní složení Hutu 84 % Tutsi 15 % Twa 1 %

Náboženské složení 49,5 % katolíci 39,4 protestanti 5% muslimové

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Navzdory fiskálním, měnovým a úvěrovým opatřením zavedeným na podporu podnikatelské činnosti a spotřeby během pandemie, ekonomika v roce 2020 poklesla o 1,1 % díky omezené ekonomické aktivitě, omezením obchodních toků a dočasnému uzavření podniků. Negativní vývoj se rovněž odrazil ve sníženém přílivu soukromých investic do ekonomiky. Očekává se, že ekonomiku opustí recese v roce 2021. Veřejné finance Rwandy jsou a zůstanou v deficitu i v příštích dvou letech. Vláda bude v roce 2021 udržovat vysokou úroveň sociálních výdajů v boji proti přetrvávajícím účinkům epidemie. V souladu s globálním oživením se v roce 2021 očekává zvýšení cen komodit. V důsledku toho se očekává, že příjmy z těžby v roce 2021 vzrostou poté, co v roce 2020 výrazně poklesly.

Pokud jde o výkonnost odvětví, růst rwandské ekonomiky by měl být poháněn především sektorem služeb, a to v důsledku oživení obchodu a dopravní činnosti, telekomunikací a finančních služeb. Turistika se však bude zotavovat jen pomalu. Obchodní a dopravní činnosti by mohly těžit z příznivých vyhlídek na rwandský vývoz, zejména v zemědělství a těžbě. Předpokládá se, že zemědělství (druhý největší ekonomický sektor ve Rwandě) mírně poroste, což bude způsobeno expanzí sub-sektorů zaměřených na export, zejména kávy a čaje. Výroba a vývoz konopí byla legalizována v říjnu a očekává se, že v příštích obdobích bude patřit k novým exportním artiklům. Průmyslový sektor by se mohl do poloviny roku 2021 oživit, protože se obnoví projekty, jako je výstavba mezinárodního letiště Bugesera či stadionů Amahoro a Nyagatare. Snahy o rozvoj vznikajícího výrobního sektoru prostřednictvím nových výrobních kapacit v rámci politické iniciativy „Made in Rwanda“ se pokusí tuto expanzi rovněž podpořit.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	8,6	9,4	-1,9	3,1	4,7
HDP/obyv. (USD/PPP)	2 140,0	2 330,0	2 270,0	2 320,0	2 410,0
Inflace (%)	-0,3	3,4	9,9	8,0	7,5
Nezaměstnanost (%)	1,0	1,0	1,4	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	1,1	1,2	0,8	1,1	1,2
Import zboží (mld. USD)	2,3	2,7	2,4	2,7	2,8
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-1,2	-1,5	-1,6	-1,6	-1,6
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	12,3	12,6	13,0	13,3	13,6
Konkurenceschopnost	108/140	100/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Veřejné finance Rwandy jsou a zůstanou v deficitu i v příštích dvou letech. Vláda bude v roce 2021 udržovat vysokou úroveň sociálních výdajů v boji proti přetrvávajícím účinkům epidemie. V souladu s globálním oživením se v roce 2021 očekává zvýšení cen komodit. V důsledku toho se očekává, že příjmy z těžby v roce 2021 vzrostou poté, co v roce 2020 výrazně poklesly. Výnosy z příjmů a daní z příjmů právnických osob byly v roce 2020 utlumené a i v roce 2021 bude vláda nadále poskytovat daňové úlevy. Výsledkem je pokles daňových příjmů v poměru v období 2020/21. Běžné výdaje tvořily největší část celkových výdajů, přičemž větší část byla věnována na zdravotní péči a boj s pandemií (dotační program pro zranitelné osoby, dotace pro zemědělský sektor a podpůrný balíček pro vlastníky podniků). V důsledku toho poměr výdajů / HDP zůstal v období 2020/21 vysoký, a to na úrovni 28,2 %. Fiskální deficit by měl v daném období dosáhnout 8 % HDP.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-7,8
Veřejný dluh (% HDP)	60,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,5
Daně	
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Hlavním cílem měnové politiky zůstává udržení inflace a zabránění nadměrné nestabilitě směnných kurzů. BNR (Centrální banka) upřednostňuje hospodářské oživení před inflací. Vzhledem k tomu, že ekonomická aktivita zůstává výrazně pod úrovní roku 2019, BNR zachovává nízkou referenční sazbu ve výši 4,5 %, přestože byla inflace v roce 2020 mnohem vyšší (11 %) než inflační cíl stanovený na 5 %. Měna oslabila v průběhu roku o 5 %, což odráží hlavně trvalý vysoký deficit běžného účtu, který nadále vyvíjí tlak na pokles franku.

2.3 Bankovní systém

Finanční sektor Rwandy tvoří devět komerčních bank a čtyři banky mikrofinancování. Většina komerčních bank v zemi se zaměřuje na bohatou a střední třídu. Téměř všechny finanční instituce působící ve Rwandě mají licenci k přijímání vkladů a podléhají dohledu BNR (Rwandská centrální banka). Formální přístup k úsporám je častější než přístup k úvěru. Vkladových účtů je pětikrát více než dlužníků a další studie naznačují, že k úvěru z banky má přístup jen malá část populace. Většinu komerčních bank se nepodařilo proniknout do venkovských oblastí a pobočky komerčních a mikrofinančních bank se většinou nacházejí v Kigali a okolí.

Banky, které chtějí mít přítomnost ve Rwandě, musí požádat o licenci BNR a předložit obchodní model prokazující na mezery na trhu a mít minimálního základního kapitálu ve výši 8 milionů USD. Tři největší komerční banky v sestupném pořadí podle podílu na trhu jsou Bank of Kigali, Banque Populaire du Rwanda (BPR) a I&M Bank. Mezi další zahraniční banky přítomné ve Rwandě patří Ecobank, GT Bank, Equity Bank, Keňa, Commercial Bank, NCBA (dříve Commercial Bank of Africa (CBA)), Access Bank, Bank of Africa, Cogebanque, Urwego a Development Bank of Rwanda.

Long-Term IDR a Support Rating Floor (SRF) mají stejný rating jako se svrchovaný rating Rwandy tj. B +

2.4 Daňový systém

Rwanda získává většinu svých daňových příjmů z daní z příjmu a z daně z přidané hodnoty. Výběr daní však není schopen pokrýt fiskální výdaje a rwandský veřejný rozpočet je závislý z 20 % na zahraniční rozvojové spolupráci.

Daň z příjmu FO rezidentů, 10 – 30 %

1. Základ - Rezident je daněn z celosvětového příjmu, zatímco nerezident je daněn pouze z příjmu, který pochází z Rwandy
2. Zdanitelný příjem - příjem ze zaměstnání, včetně většiny zaměstnaneckých výhod, je zdanitelný. Zisky z prodeje obchodního majetku jsou zdanitelné jako běžný příjem u fyzických osob sazbou daně z příjmu.
3. Osvobozený příjem - Příjem ze zaměstnání je ve Rwandě osvobozen od daně, pokud jde o cizince, který není občanem Rwandy a jedná se o příjem od zahraniční vlády nebo nevládní organizace na základě mezivládní dohody.

Daň z příjmu PO – 30 %

Zdanitelný příjem - daň z příjmu právnických osob, daní se celkové příjmy společnosti po odečtení běžných provozních nákladů.

Daň z přidané hodnoty – 18 %

1. Zdanitelná plnění - DPH je účtována při dodání zboží a poskytování služeb.
2. Sazby - Standardní sazba DPH je 18%, s nižším či nulovým zdaněním v určitých případech zboží.
3. Registrace - Registrační práh pro účely DPH je ročního obratu vyšší než 20 milionů RWF, nebo 5 milionů RWF v předchozím čtvrtletí. Dobrovolná registrace je možná u daňových poplatníků s obratem pod prahovou hodnotou.

Vrácení DPH - Vrácení DPH na vstupu lze uplatnit pouze v měsíci, kdy byla faktura vystavena nikoli v jiném období.

Očekávaný vývoj

Veřejné finance Rwandy jsou a zůstanou v deficitu i v příštích dvou letech. Vláda bude v roce 2021 udržovat vysokou úroveň sociálních výdajů v boji proti přetrvávajícím účinkům epidemie. Z tohoto důvodu nelze očekávat snížení daňových sazeb. Daňové úřady budou naopak pod tlakem vlády zvýšit úspěšnost ve vybírání daní, která je i ve Rwandě vzhledem k silně rozšířené šedé ekonomice nízká a nepokrývá značnou část ekonomických aktivit.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

V současné době se vztahy EU se Rwandou zaměřují hlavně na rozvojovou spolupráci v oblastech rozvoje venkova a správy věcí veřejných a pravidelný politický dialog o otázkách vnitřních věcí, lidských práv a regionální spolupráce. V daleko menší míře je pozornost věnována otázkám obchodu a investic o čemž svědčí i skutečnost, že Dohody o hospodářském partnerství (EPA) vyjednaná mezi EU Východoafrickým společenstvím (EAC: Burundi, Keňa, Rwanda, Tanzanie a Uganda) již v roce 2014 nebyla stále ratifikována. Přesto je EU hlavním dovozním partnerem Rwandy, a to zejména u průmyslových výrobků, zařízení pro zpracování dat, lékařské techniky atd.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	196,6	201,8	224,1	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	57,8	52,6	55,5	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-138,8	-149,2	-168,6	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

ČR poskytuje Rwandě preferenční přístup na trh. Preference jsou nerciproční a mají formu osvobození od cla. Rwandský vývoz do ČR tvoří hlavně zemědělské komodity. Preference pomáhá Rwandě, zejména v oblastech zemědělských produktů, jako je čaj, káva. Přesto je obchodní bilance Rwandy s ČR v prospěch ČR, a to díky exportu českého obranného průmyslu.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	0,1	0,0	0,1	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,0	0,1	0,0	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,0	0,0	-0,1	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Jednání o Dohodě o hospodářském partnerství (EPA) s Východoafrickým společenstvím (EAC: Burundi, Keňa, Rwanda, Tanzanie a Uganda) byla dokončena v říjnu 2014. Dohoda EPA obsahuje ustanovení o obchodu, celních, hygienických a fytosanitárních opatřeních, udržitelném rozvoji zemědělství a rybolovu. Dohoda by měla zvýšit podíl EU na celkovém dovozu EAC z 10,6% na 12,6%. EPA EAC-EU poskytuje okamžitý bezcolní a bezkvótový přístup na trh EU pro veškerý vývoz EAC a částečné a postupné otevírání trhu EAC dovozům z EU. ochranná

opatření umožňující každé straně znovu zavést cla, pokud hrozí, že dovoz z druhé strany naruší její ekonomiku. EPA obsahuje podrobná ustanovení o udržitelném zemědělství a zajišťování potravin a o udržitelném využívání zdrojů v oblasti rybolovu. Zahrnuta je kapitola o hospodářské a rozvojové spolupráci. Strany se zavazují uzavřít jednání o životním prostředí a udržitelném rozvoji, službách, investicích a rozvoji soukromého sektoru do pěti let od vstupu dohody v platnost. Několik článků se týká institucionálního uspořádání a mechanismu urovnávání sporů. Dohoda EPA spadá pod dohodu z Cotonou: Porušení jednoho z jejích „základních prvků“ zahrnujících lidská práva, demokratické zásady a právní stát by mohlo mít za následek pozastavení obchodní preference dohody EPA pro dotyčnou zemi. Podpis dohody EPA byl pozastaven kvůli diskusím v rámci EAC.

Smlouvy s ČR

Smluvní základna Dohoda o vědeckotechnické spolupráci (Kigali, 29. 11. 1972)

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Rwandské republiky o obranné spolupráci (Kigali 4.8.2014)

Přestože nemá ČR uzavřenu s Rwandou ani dohodu o dvojím zdanění ani dohodu o ochraně investic, nebrání tato skutečnost rozvoji obchodních vztahů o čemž svědčí rostoucí vývoz ČR do Rwandy i kladné saldo obchodní bilance. ČR má navíc ve Rwandě velice dobrou pozici díky aktivnímu vystoupení ČR, které ČR zastávala jako člen Rady bezpečnosti OSN v roce 1994, vůči genocidě, která v tom roce tragicky probíhala ve Rwandě.

3.3 Rozvojová spolupráce

Rwanda je příjemcem rozvojové pomoci a je na ní i přes snahu vlády stále silně závislá – plných 30 % výdajů státního rozpočtu je kryto zdroji rozvojové spolupráce.

Česká republika poskytuje příležitostně financování v rámci programu malých lokálních projektů. Malé lokální projekty (dále jen „MLP“) jsou nástrojem dvoustranné rozvojové spolupráce ČR v gesci MZV ČR. Cílem MLP je podpořit rozvojové aktivity menšího rozsahu lokálních subjektů daných zemí. Aktivitami menšího rozsahu se rozumí např. dodávky vybavení či materiálu nebo technologie (i českého původu), školení, podpora rozvojových aktivit místních institucí a organizací, spoluúčast na dílčí části většího, např. mezinárodního projektu. MLP jsou prováděny místními realizátory přímo v rozvojové zemi. Námět na projekt zahraniční rozvojové spolupráce musí být vypracován do aktuální verze identifikačního formuláře, který žadatel obdrží po kontaktování příslušného Velvyslanectví ČR. Řádně vyplněný formulář je nutné návazně expedovat zpět na velvyslanectví. Všechny náměty jsou posuzovány ve spolupráci s MZV ČR.

Více informací o možnostech zapojení do malých lokálních projektů lze získat na:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/sektory_projekty/male_lokalni_projekty/index.h

3.4 Perspektivní obory (MOP)

► Perspektivní obor 1

Důlní, těžební a ropný průmysl Těžební sektor je významným zdrojem příjmů z vývozu (na druhém místě po cestovním ruchu a před zemědělstvím), jedná se o hlavní průmyslový obor. Jezero Kivu obsahuje asi 300 mld. m³ CO₂ a 60 mld. m³ plynu CH₄ s tím, že v následujících letech se počítá s intenzivním využitím těchto zásob jak pro rozvoj energetiky, tak pro rozvoj chemického průmyslu. V roce 2019 byl dokončen průzkum možných ložisek lithia, který prokázal naleziště vysoce koncentrovaných zásob (5 % až 8 %) v dostupných hloubkách. Existují proto předpoklady, že příležitosti v těžebním průmyslu budou dále narůstat. Surovinové bohatství se v současnosti těžší pomocí velmi zastaralých technologií. Těžba je z 80 % realizována individuálně (často pouze s využitím ručních nástrojů). Vládní plány na příští pětileté období mají za cíl změnu tohoto nevyhovujícího stavu zapojením širší míry mechanizace, což představuje příležitosti pro dodavatele těžebních technologií. Příležitosti se nabízejí i v oblasti technologiích na zpracování rudy, a to vzhledem ke skutečnosti, že většina rudy se v současnosti vyvážá v nezpracovaném stavu.

► Perspektivní obor 2

Energetický průmysl Energetický sektor je dosud nerozvinutý a vláda plánuje jeho podporu prostřednictvím investičních projektů, od kterých si slibuje nastartování dlouhodobého růstu celé ekonomiky. Země patří ke státům s nejnižší instalovanou kapacitou. Přibližně polovina

generované elektrické energie pochází z hydroelektráren. Budoucí energetický mix má být až z 90 % závislý na obnovitelných zdrojích. V září 2018 vyhlásila rwandská vláda nový plán rozvoje energetického sektoru do roku 2024. V rámci plánu se počítá s tím, že výroba elektrické energie vzroste ze současných 218 MW na 370 MW, elektrifikace země se rozšíří ze současných 35 % na 100 %, ztráty přenosové sítě se sníží o 15 %, 52 % spotřebitelů bude napojeno na centrální distribuční síť a 48 % dodávek bude decentralizováno. Výroba elektřiny z biomasy bude jednou z vládních priorit. Plán počítá rovněž s rozšířením veřejného osvětlení či budováním zásobníků ropných produktů tak, aby pokryly spotřebu na tři měsíce. Vládní plán se nově zaměřuje rovněž na efektivitu výroby i distribuce el. energie vzhledem ke skutečnosti, že ceny energie (0,28 USD za kWh) patří k nejvyšším v regionu. Rozvoj energetiky je nově podpořen fondy Světové banky ve výši 125 mil. USD. Nový plán tak přirozeně nabízí příležitosti pro české výrobce energetických zařízení.

► Perspektivní obor 3

Obranný průmysl Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z bezpečnostní situace v regionu. Vláda věnuje pozornost i finanční prostředky na vybavení armády i policie. Rwanda poskytuje své vojenské složky za finanční úhradu do mírových jednotek OSN. Finanční zdroje OSN jsou tak významnou částí rozpočtu rwandských obranných složek. K navyšování rozpočtu na obranu přispívá nový příhraniční konflikt mezi Rwandou a Ugandou, kdy obě země deklarují svou připravenost reagovat na případnou vojenskou provokaci druhé strany silou.

► Perspektivní obor 4

Zdravotnický a farmaceutický průmysl Zlepšení situace ve zdravotnictví je hlavní prioritou vlády, podíl veřejných výdajů je na úrovni vysokých 15 %; tato snaha již přinesla konkrétní výsledky u mnoha ukazatelů. Ve Rwandě má 75 % populace zdravotní pojištění. V rámci plánů se mají roční výdaje na jednoho pojištěnce zvýšit z 36 USD v roce 2018 na 60 USD v roce 2024. V rámci vládní rozvojové strategie se tak počítá s dalším zlepšováním kvality zdravotní péče. Vládní plány počítají s tím, že by do roku 2025 měla být zdravotní péče poskytována téměř výhradně odborným zdravotním personálem. Vzhledem ke skutečnosti, že například pouze 60 % porodů je uskutečněno za asistence odborného personálu, reprezentují vládní plány exportní příležitosti i pro české exportéry zdravotní techniky. Dle posledních statistických údajů umírá ve Rwandě více lidí na civilizační choroby, jako je rakovina, než na infekční choroby. Vládní prioritou se tak stává léčba civilizačních chorob, s kterými máme v ČR zkušenosti, což přináší nové příležitosti pro výrobce zdravotních zařízení.

► Perspektivní obor 5

Zemědělský a potravinářský průmysl Zemědělství zaměstnává 90 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou třetinou (zemědělské vývozy jsou však jedním z důležitých zdrojů deviz). Klíčovou prioritou vládního ekonomického programu je snížit zaměstnanost v zemědělství o 10 % díky širšímu uplatnění mechanizace. Ke zvýšení produktivity zemědělství by měla vláda vydávat 13 % rozpočtu na tuto prioritu. Vláda usiluje o zvýšení produktivity sektoru pomocí investičních programů, směřujících jak k dosažení vyšší intenzifikace pěstování základních vývozních komodit (káva, čaj) pomocí aplikace hnojiv a využití strojového zařízení, tak k vyššímu podílu zpracování zemědělské produkce, což představuje zároveň příležitost pro dodavatele technologií pro potravinářský průmysl (např. 90 % balicího materiálu se do Rwandy dováží). K podpoře zemědělského sektoru vyhlásila vláda nový šestiletý plán rozvoje zemědělství do roku 2024. Plán počítá s tím, že do roku 2024 bude na rozvoj zemědělství vynaloženo 2,7 mld. USD, a to jak z vládních zdrojů, tak z prostředků, které Rwanda získává v rámci rozvojové pomoci. Vládní prioritou je intenzifikace produkce kukuřice, brambor, pšenice, fazolí, hrachu a sóji.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

V obchodním styku je možno se v Rwandě setkat s představiteli komunit, které mají specifické znaky při obchodních jednáních. Tyto vyplývají z rozdílných kulturních tradic i mentality partnerů. Většina obchodních partnerů se však často přizpůsobuje ve svém jednání a vystupování chování bývalé koloniální země.

4.2 Oslovení

Jak oslovit obchodní partnery?

Při obchodních jednáních je dáována přednost neformálnímu přístupu. Výjimkou jsou státní instituce, kde je nutno dávat dostatečně najevo s kým a na jaké úrovni je jednáno. Ojedinele se může stát, že je jednáno s lidmi, kteří očekávají titulování. Jde o absolventy evropských, ale i amerických technických univerzit, kteří si v rozporu s anglickými zvyklostmi na vizitkách uvádějí titul "Eng.". V těchto případech se doporučuje při oslovování tento titul používat. V případě, že partnerem je např. poslanec, předchází jménu titul "Honourable". Je třeba si rovněž uvědomit, zda je Váš produkt či služba uplatnitelná na rwandském trhu. Trh je zde z 90 % čistě proimportní a většina věcí se dováží ze zahraničí. Je důležité mít na paměti, že trh je velmi citlivý na cenu. Hodně zboží se dováží z Číny. Konkurovat těmto výrobcům cenou není přirozeně možné. Ani bohatší střední třída neupřednostňuje bohužel kvalitu před cenou. Situaci ještě komplikuje zahraniční rozvojová spolupráce, v rámci které se zboží dodává formou darů. Před oslovením partnerů je proto vhodné se obrátit na ZÚ a ověřit perspektivu zboží na trhu. Je totiž možné, že začnete obchodní jednání, jejichž cílem na straně rwandského partnera bude jen udělat si výlet do Evropy.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá (lokace a čas schůzky /kancelář, restaurace; oběd, večeře/, vizitky, dárky atd.)? Na jednání s rwandskými partnery je nutno se připravit stejně svědomitě a přistupovat k nim stejně jako k jednání s partnery v západní Evropě. Prezentace proto musí být jasná, srozumitelná a přesvědčivá. Rwandané neradi čtou mezi řádky, proto je třeba hovořit konkrétně a přímo k věci. Je rovněž potřeba si být vědom toho, že to, „dohodnuté“ ustanovení je ze strany rwandských partnerů vnímáno jako „předběžné dohodnutí“. Na druhou stranu od evropských partnerů je očekáváno přesné plnění ujednání. Tato „asymetrie“ do velké míry znesnadňuje realizaci kontraktů ve Rwandě. Rovněž vnímání času ve Rwandě je značně originální. Zejména jednání na úřadech a ministerstvech se odehrávají chaoticky a není tak možné plánovat časový harmonogram. V případě služební cesty je nutné počítat s dostatečnou časovou rezervou, obrnit se trpělivostí a být flexibilní. Používání vizitek je běžné, Rwandané používají rádi kvalitní papír i velice barevný tisk. Evropan nesmí být zaskočen tím, že emailová adresa třeba i náměstka ministra je na serveru Yahoo nebo Googlu. Je to dáno nespolehlivostí IT sítě státní správy, ale i soukromých firem. Rwandané mají velmi rádi ceremonie a obřadnosti, na oficiálních jednáních je rwandská strana zastoupena početným sborem. Dárek je velice vhodný a může napomoci lepší komunikaci. Jednání (minimálně ta úvodní) jsou vedena v kancelářských prostorech.

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí? Nepodléhejte prvním dojmům, zejména ne těm založeným na zažitých klišé a mediálních obrazech „chudé Afriky“. Jedním z charakteristických prvků subsaharské oblasti je značná propast mezi společenskými vrstvami. Řada Rwandánů, kteří zastávají vyšší posty ve státní správě či ve vedení soukromých subjektů, pochází ze společensky úspěšně etablovaných, často vlivných a finančně dobře zajištěných rodin. Proto bývají absolventy či mají akademické tituly z jedné či více prestižních světových univerzit. Afričané si obecně cení dosažení vysokého společenského statusu, což ti úspěšní často demonstrují nápadným důrazem na okázalost a

materiální sebe prezentaci. Je dobré partnera oslovovat titulem např. pane doktore, pane řediteli.

Jací jsou Rwandané obchodníci? Rwandští partneři bývají obvykle na jednání připraveni, především mají dobrou znalost o cenách konkurence. Představu o českých výrobcích však příliš jasnou nemají. Proto je žádoucí vyzdvihnout kvalitu vlastního zboží a od samého počátku eliminovat jakékoliv srovnávání s čínským ekvivalentem poukázáním na skutečnost, že čínské zboží se nedá v žádných parametrech s evropským zbožím srovnávat. Rwandané dobře vědí, že Čína do Afriky vyváží zboží podřadné kvality a proto není od věci na tuto skutečnost poukázat. Při vzájemných rozhovorech je třeba být vnímavý, otevřený, být připraven na neobvyklá řešení, nepovyšovat se ani neponižovat, pružně držet svůj standard.

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžují ho kulturní/náboženské/etnické odlišnosti? Při jednání se Rwandany neexistují zásadní kulturní odlišnosti od evropských zvyklostí. Ženy jsou respektovány jako obchodní partneři, je zde řada ministryň a podnikatelek. Na druhé straně se velmi dbá na ceremonie. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Proto může být dobré, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega.

Jak nakládají rwandští obchodníci s časem v rámci obchodního jednání? Na schůzku je třeba dorazit přesně, ale nečekat automaticky totéž od africké strany. Je nutno být flexibilní, počítat s případnými prostoji a zdržením při plánování. V případě zdržení protistrany je nejlépe věc přejít a soustředit se na obsah jednání. V Africe panuje konsensuální způsob vyjednávání. To znamená, že protistrany mluví a mluví, až se vzájemně domluví či umluví. Proto je třeba mít v záloze časový prostor na více schůzek. Rwandský partner má obecně na vše dostatek času, od evropských partnerů je však vyžadována okamžitá reakce na všechny požadavky. I zde platí zvláštní „asymetrie“ vztahů.

Jak nakládají rwandští obchodníci s emocemi v rámci obchodního jednání? Rwandané jsou v průměru o něco lépe vybaveni emoční inteligencí a empatií, než bývá běžné u Evropanů: svého partnera často „přečtou“ dříve než on je a zjištěných slabin neváhají využít. S emocemi přítomně aktivně pracují. Je to dáno tím, že velká část movitých Rwandánů buď v Evropě přímo studovalo, nebo má v Evropě při nejmenším řadu příbuzných. Znalost Evropanů je tak na jejich straně vyšší, než je tomu obráceně.

Existují nějaké teritoriální rozdíly v obchodních jednáních uvnitř země? Z pohledu teritoriálního žádná lokální specifika směrem k jednání s evropskými partnery neexistují.

Je vhodné resp. obvyklé nabízet při obchodních jednáních alkohol? V úvodních fázích jednání se alkohol nepodává. Konzumace alkoholu je vhodná až při pracovní večeři či při pracovním obědě.

Jak se obléci na pracovní jednání? Důležitý je první dojem a zevnější úprava. Zámožní Rwandané chodí velmi dobře upraveni, pro ně je vnější zjev vizitkou a podle toho budou posuzovat i vás. Zde platí, že šaty dělají člověka. Na obchodní schůzku se oblečte formálně, nejlépe oblek (vzhledem ke klimatu nemusí být nezbytně tmavý), kravata je nutná pouze při jednáních na vyšší úrovni v rámci státní správy. Bylo by škoda zanechat špatný dojem i přes třeba výbornou obchodní nabídku. Oblečení a vizáž určitě nepodceňovat.

Jak by měl vypadat ideální jednací tým (počet členů, věkové a genderové složení týmu, šéf týmu)? Je zde kladen důraz na postavení a senioritu. Čím výše v hierarchii postavený obchodní partner, tím lépe. Lépe nadhodnotit svoji pozici ve firmě než podcenit. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Proto může být dobré, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega.

Je obvyklé obchodního partnera pozvat domů, resp. být pozván domů? Pokud ano, co je při takové návštěvě obvyklé, co čekat? Ve Rwandě nebývá zvykem zvát svého zahraničního obchodního partnera domů. Ve výjimečných případech po navázání dlouhodobého obchodního vztahu však k takovému pozvání může dojít. V takovém případě je zvykem přinést partnerovi malý dárek (značkové víno, drahý alkohol, květinu obchodní partnerce nebo manželce obchodního partnera).

4.4 Komunikace

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka? Schopnost dohovorit se anglicky je výborná (angličtina je jedním z oficiálních jazyků). Je však potřeba si zvyknout na místní dialekt.

Jak je to s jazykovou vybaveností? Střední třída ovládá angličtinu nebo francouzštinu.

Existují nějaká komunikační tabu? Zachování tváře je pro Rwandany nesmírně důležité. Při jednáních je proto potřeba dávat pozor, aby se rwandský protějšek nedostal do trapné situace a dbát na určitou taktnost, citlivost a zdrženlivost. Obecně platí, že je vhodné se vyhnout etnickým a národnostním tématům.

Jak nejlépe komunikovat (osobně, e-mail, telefon atd.)? Určitě osobní jednání. Obchod se zde neuzavírá po emailu či telefonu, pokud se partneři dlouhodobě neznají. Je nutné nejdříve vybudovat osobní důvěru. Na druhou stranu je třeba věnovat pozornost tomu, jak se svět změnil v době po Covidu. Covid ukázal i Rwandě, že řadu věcí je možné efektivněji řešit elektronickou komunikací.

4.5 Doporučení

Co byste doporučili podnikatelům, kteří se do Rwandy chystají?

Základní zásady při jednání s rwandskými partnery, jejichž respektování napomůže prosazení obchodního záměru:

- Kontaktovat ZÚ Nairobi, které vám může poskytnout aktuální informace, poradit s obchodním případem, ověřit reálnost obchodní nabídky, poskytnout asistenci
- Navázat s partnerem osobní vztah (zjistit jeho záliby, pozvat jej do ČR, zde se mu řádně věnovat). Je ovšem potřeba zvážit, zda existuje na straně partnera skutečný zájem. Není neobvyklé, že spíše než o obchod má „potencionální partner“ zájem o návštěvu Evropy. Na druhou stranu věrohodného partnera návštěva ČR přesvědčí o vyspělosti ČR a tedy i výrobků z ČR pocházejících.
- Vždy se usmívat, být zdvořilí a příjemní.
- Nestěžovat si kvůli maličkostem.
- Kritiku udělat nepřímo a vyhnout se konfrontaci.
- Nedávat najevo rozčilení – hrozí ztráta respektu partnera.
- Nesnažit se očividně o získání výhody před partnerem – je třeba být kooperativní a spolupracovat. Jedna vyhraná bitva může někdy prohrát válku.
- Nespěchat. Pozvolné jednání od obecných věcí ke konkrétním pomůže partnerovi lépe se vyznat v návrzích. Jednání však nesmí být ani rozvláčná a musí mít předem stanovený cíl.
- Počítat s průtahy – zakalkulovat je do programu i do ceny.
- Dobře připravit projekt a být v argumentaci konkrétní.
- Vždy počítat s tím, že bude vyžadována sleva. S tím je nutno počítat v prvotním návrhu ceny. Sleva však nemůže být přemrštěná. Cenový faktor je na místním trhu rozhodující a je často fatální pro dodavatele kvalitního (a tedy dražšího) zboží.

4.6 Státní svátky

1. leden New Year's Day

1. únor National Heroes Day

4. dubna Genocide against the Tutsi Memorial Day

1. květen Labour Day

15. srpna Assumption Day

25. prosinec Christmas Day

26. prosinec Boxing Day

Pohyblivé svátky:

Good Friday , Easter Monday ,

Umuganura Day

Eid al-Fitr (konec ramadanu), Eid al-Adha

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Rwanda je členem WTO od roku 1996. Rwandský průměrný tarif MFN činí 12,8 procenta. Zemědělské produkty čelí větším překážkám (19,9 %) ve srovnání s nezemědělskými produkty (11,7 %). Rwanda přistoupila k Východoafrickému společenství (EAC) v roce 2007 a společný vnější tarif (CET) začala uplatňovat v roce 2009. Rwandský vývoz do EAC však zůstává díky dovozu mnohem menší, přestože v posledních letech výrazně vzrostl, protože vývoz je stále určen několika tradičním obchodním partnerům, a využití preferenčních příležitostí pro přístup na trh zůstává nízké.

Jako člen EAC se Rwanda rovněž účastnila jednání o komplexní regionální dohodě o hospodářském partnerství s EU. Rwanda patří také ke Společnému trhu pro východní a jižní Afriku (COMESA). Podle těchto dohod změnila Rwanda své právní předpisy týkající se volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a omezených druhů pracovních sil.

Rwanda Bureau of Standards (RBS) je odpovědné za normy a řízení kvality a za zajištění jejich uplatňování. Technické předpisy jsou vyvíjeny několika ministerstvy. Podle WTO Trade Policy Review bylo 528 rwandských norem harmonizováno s normami EAC a 304 s normami COMESA. Instituce odpovědné za inspekční systém, laboratoře kontroly kvality a systém certifikace jsou roztržštěné. Právní a regulační rámec pro sanitární a fytosanitární opatření je navíc nedostatečný. Z důvodu ochrany životního prostředí Rwanda zakazuje dovoz plastových tašek. To se může stát překážkou vývozu spolu s absencí balíren ve Rwandě, protože vývozci musí získat povolení od Rwandského úřadu pro správu životního prostředí k dovozu plastových tašek jako obalového materiálu.

Rwanda neuplatňuje devizovou kontrolu. Místní měna je volně směnitelná.

Každá soukromá společnost musí mít ve Rwandě sídlo, na kterou lze adresovat veškerou komunikaci a oznámení a která představuje adresu pro doručování soudních oznámení. Společnosti jsou registrovány RDB (Rwanda Development Board), dokončení registrace trvá přibližně jeden den od doby, kdy byly předloženy požadované dokumenty.

Společnost se považuje za rezidenta ve Rwandě, pokud:

- je založena podle rwandského práva; nebo
- má místo efektivního řízení ve Rwandě

Pokud jde o pravidla převodních cen, transakce mezi spřízněnými společnostmi musí být uzavřeny za tržních podmínek.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Dokumentem, který řeší podmínky působení zahraničních subjektů na trhu, je Zákon o podpoře investic (Rwanda Investment Promotion Act) z r. 1998.

Podle tohoto zákona mohou ve Rwandě podnikat nebo investovat následující fyzické a právnické osoby:

- soukromé osoby, které nejsou rwandskými občany nebo občany členské země Společného trhu Comesa
- společnosti, registrované podle práva v jiných zemích než ve Rwandě, nebo v zemi Comesa
- společnosti registrované ve Rwandě podle místního práva, v nichž více než 50 % podílu mají v rukou osoby, které nejsou občany Rwandy nebo země Comesa
- sdružení, v němž kontrolní balík akcií drží v rukou osoba, která není občanem Rwandy nebo země Comesa

V případě zájmu české fyzické nebo právnické osoby o zřízení kanceláře, reprezentace nebo společného podniku ve Rwandě lze doporučit obrátit se na státní agenturu, Rwanda Development Board, která je schopna sdělit aktuální podmínky pro realizaci investičního záměru. RDB provozuje jednotné kontaktní místo pro investory. Investoři mohou požádat o založení společnosti a získají zde daňové identifikační číslo („DIC“).

Typy entit, které jsou dostupné pro zahraniční investice:

- akciová společnost · společnost s ručením omezeným
- registrovaná pobočka zahraniční společnosti

Investoři nemusí registrovat své investice u RDB (Rwanda Development Board) a získat osvědčení o registraci investice, ale registrace je zapotřebí, aby bylo možné využívat prioritních pobídek

Pobídky zahrnují:

- snížené sazby daně z příjmu právnických osob platné po dobu pěti let
- osvobození od daně dostupné pro mezinárodní společnost, která má její ústředí nebo regionální kancelář ve Rwandě;
- sedmileté daňové prázdny a snížená sazba daně z příjmu právnických osob na 15 %, které jsou k dispozici registrovaným investorům v prioritních sektorech;
- pětileté daňové prázdny dostupné institucím mikrofinancování
- osvobození od daně pro registrovaného investora investujícího do produktů používaných v zónách zpracování vývozu (EPZ).

5.3 Marketing a komunikace

Požadavky na marketing jsou zpravidla domlouvány s příslušným místním zástupcem, který často žádá finanční podporu pro zavedení určitého výrobku na trh. Aspekt propagace jako takový, stejně jako jeho forma, která se neodlišuje od formy běžné ve vyspělých státech, jsou ze strany českých exportérů často podceňovány. Propagaci na místě nelze provádět bez anglických prospektů a technických popisů.

U spotřebního zboží, ale i u některého zařízení je obvyklá propagace v médiích, zejména v tisku.

Úroveň veletrhů se nedá s úrovní „standardních“ mezinárodních veletrhů srovnat. Rwandské „mezinárodní“ veletrhy jsou tak mezinárodní pouze svým názvem. Z tohoto důvodu není účast na veletrzích ve Rwandě doporučována. S potencionálními partnery je jednodušší se setkat na příslušném mezinárodním veletrhu na Blízkém východě, jež jsou rwandskými firmami v roli návštěvníků výstav často navštěvovány. Z oblasti digitální propagace je vhodné mít svou FB stránku. Řada rwandských firem využívá ke své propagaci výhradně FB a ani nemá vlastní webové stránky. Realizaci propagační kampaně je nutné hlídat. Není neobvyklé, že místní partner využívá tyto prostředky zcela neúčelně a k vlastnímu obohacení.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Rwanda je stejně jako celá řada rozvojových zemí aktivním členem WTO. Ochrana duševního vlastnictví je i tak však na legislativní úrovni minimální, ještě horší je její praktické uplatňování. Ohroženi jsou především dodavatelé anglosaského show-businessu, hrozbu ale limituje velmi omezená koupěschopnost obyvatelstva, pro které jsou už i čisté nosiče dat a přehrávací zařízení nedostupné. Další skupinou, ve které by se mohly omezeně objevit i české firmy, jsou výrobci softwaru. Kopírování se týká ovšem hlavně spotřebního a zábavního softwaru. Krádeže technologických softwarových aplikací jako i obcházení patentových práv, které by mohly české podniky ohrozit nejvíce, narážejí na nízkou

technickou kulturu v zemi.

Následující mezinárodní dohody mají právní platnost:

African Regional Intellectual Property Organization

- Madrid Protocol
- Paris Convention for the Protection of Industrial Property
- Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky se zásadně zadávají formou tendrů. Jako první krok zejména v případě tendrů na stavební práce nebo konzultační činnosti bývá předkvalifikace a registrace zájemců, kteří, pokud jsou vyhodnoceni pro daný účel jako vhodní, jsou poté oslovováni již přímo formou zaslání tendrových podmínek. Tendry jsou zveřejňovány v denním tisku. Termíny pro podávání nabídek bývají však velmi krátké, takže reálnou naději na úspěch mají většinou pouze ty firmy, které jsou v místě přímo fyzicky přítomny, nebo které zde mají své zástupce.

V případě tendrů, které jsou financovány některými bankami nebo agenturami, kde ČR není členem (např. African Development Bank), je nutno, aby český dodavatel využil pro svou nabídku firmu sídlící v zemi, která je členskou zemí dané banky či agentury.

Kontakt na Národní tendrový výbor Rwandy je následující:

National Tender Board

Avenue de la Paix B. P. 4276, Kigali

Web: www.ntb.gov.rw

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Právní systém Rwandy je založen na francouzsko-belgickém občanském právu a zvykovém právu ovšem dochází k postupnému zavádění systému obecného práva (Anglo Saxon law). Současný rwandský právní systém je tak hybrid obsahující prvky občanského práva i práva obecného.

V případě sporu mezi zahraničním investorem a Rwandskou rozvojovou radou („RDB“) nebo vládou ve vztahu k registrovanému investoru je vynaloženo úsilí k urovnání sporu jednáním o smírném urovnání sporu. Pokud spor není urovnán jednáním, může být předložen k arbitráži v v souladu s následujícími metodami, které mohou být vzájemně dohodnuty zúčastněnými stranami:

- v rámci dvoustranné nebo mnohostranné dohody o ochraně investic, jejímiž stranami je vláda a země, jejichž investorem je státní příslušník nebo
- v souladu s jiným mezinárodním postupem pro řešení investičních sporů
- Spory mezi společnostmi mohou být řešeny smírnou cestou smír nebo mimosoudní smír (smír a arbitráž), buď ad hoc nebo institucionální arbitráží v Kigali. Mezinárodní rozhodčí centrum sloužící jako platforma pro rozhodčí řízení (v druhém případě) ·

Rovněž je možné se odvolat na rozhodčí orgán se sídlem mimo Rwandu. Alternativně mohou být spory řešeny také prostřednictvím soudního systému (obchodní soud, obchodní vyšší soud, odvolací soud a nejvyšší soud).

V případě nových obchodních kontaktů se používá neodvolatelný dokumentární akreditiv, otevřený u renomované banky. Při menších zakázkách u nových odběratelů není neobvyklý plat předem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

1. VÍZA, PODMÍNKY VSTUPU DO ZEMĚ

Cestovní režim pro občany ČR - vízový styk pro všechny druhy pasů. Požadavek pro vstup do země pro držitele všech druhů pasů ČR - platné vstupní nebo tranzitní vízum. Žádost o vízum mohou držitelé pasů ČR podat 1) prostřednictvím internetu z rwandského vládního portálu irembo.gov.rw/rolportal/en/web/dgie/newhome (volba "visa application"), případně https://irembo.gov.rw/user/citizen/service/dgie/request_a_visa 2) po přeletu do Rwandy na letišti - viz oficiální informace rwandské vlády o vízových otázkách: <https://www.migration.gov.rw/our-services/visa/> Stránky Velvyslanectví Rwandy v Berlíně (které je akreditováno pro ČR) <http://www.rwanda-botschaft.de/> neuvádějí, že by žádost o vízum bylo možné podat na velvyslanectví. Případné dotazy k podávání žádostí o víza je možné adresovat e-mailem na vízové a konzulární oddělení velvyslanectví Velvyslanectví Rwandy v Berlíně: ca@rwanda-botschaft.de Správný poplatek za podání žádosti o vízum pro jeden vstup k pobytu do 30 dní činí 50,- USD, víza pro několikanásobný vstup 70,- USD, víza za účelem účasti na konferenci 30,- USD. Vízový poplatek nikdy nesmí překročit částku 50,- USD na vízum pro jeden vstup a 70,- USD za vízum pro několikanásobný vstup. Pokud je požadován vyšší poplatek, jedná se o podvodné stránky neoprávněně nabízející vyřízení rwandských online víz. Podání žádosti má tři kroky, kterými jsou: 1) vyplnění elektronické žádosti ("application"), 2) kontrola žádosti ("summary") a 3) platba ("payment"). Platba se provádí online platební kartou, je však nabízena i možnost vyplnění žádosti online a platby až při vstupu do země. Doporučuje se volit typ víza V1 Holiday (Single Entry) nebo V1 Holiday (Multiple Entry), případně V5 (Conference Visa) nebo VT (Transit) Pro správné vyplnění elektronického formuláře žádosti o vízum je třeba 1) znát telefonický kontakt ve Rwandě 2) mít připravenou 1 pasovou fotografii (velikost méně než 200 kb, pouze ve formátech jpeg a jpg) 3) mít připravený dále scan datové stránky pasu (do 500 kB, pouze formát pdf) 4) mít připravený scan zváčího dopisu (také do 500 kB a ve formátu pdf). Rwandský imigrační úřad si na zpracování elektronického víza vyhraduje lhůtu 7 dní. Pro podání žádosti je třeba mít k dispozici cestovní pas, jehož platnost musí být aspoň o 6 měsíců delší než doba plánovaného pobytu ve Rwandě. V pasu je třeba mít aspoň jednu prázdnou stránku pro vstupní razítka. Všeobecně se doporučuje získat před cestou do Rwandy online vízum, protože zajišťuje na hranici poměrně rychlé odbavení.

Podání žádosti o vízum na letišti nebo pozemním hraničním přechodu může být spojeno s dlouhým čekáním. Udělené elektronické vízum neopravňuje automaticky ke vstupu na území Rwandy, konečné rozhodnutí je na rwandských pohraničních orgánech. Běžné turistické vízum neumožňuje vykonávat na území Rwandy výdělečnou činnost. Online vízum může být vydáno buď jako jednorázové vízum nebo jako vízum pro několikanásobný vstup, a to s dobou platnosti 30 dní. Po zpracování je schválené online vízum zasláno na e-mailovou adresu žadatele. Vízum je třeba vytisknout a předložit při příjezdu do země rwandské pohraniční kontrole. Doporučujeme ověřit si před cestou aktuální podmínky vstupu do země na rwandském velvyslanectví v Berlíně. Kontakt: Embassy of the Republic of Rwanda Jägerstrasse 67-69, 10117 Berlin, Germany Tel.: 0049 30 2091 6590 E-mail: info@rwanda-botschaft.de web: www.rwanda-botschaft.de S ohledem na časté dotazy veřejnosti zdůrazňujeme, že Velvyslanectví ČR v Nairobi se nijak neúčastní řízení k vydání rwandských víz. Případné dotazy doporučujeme adresovat rwandskému velvyslanectví v Berlíně.

Při vstupu do země není třeba prokazovat zajištění finančních prostředků pro pobyt. Při přeletu ze země bez rizika nákazy žlutou zimnicí není vyžadován mezinárodní očkovací průkaz; při předchozím pobytu např. v Ugandě, Keni či Tanzanii však samozřejmě ano. Oficiální informace rwandské vlády týkající se předkládání očkovacího průkazu s vyznačeným očkováním proti žluté zimnici při přeletu či příjezdu <https://www.migration.gov.rw/anounce/anounce/instructions-on-yellow-fever/> Vstup do země je možný 1. letecky přes mezinárodní letiště v Kigali 2. pozemní dopravou z Ugandy nebo z Tanzanie; od března r. 2020 však tato možnost není k dispozici z důvodu protiepidemických restrikcí. Překročení pozemní hranice je povoleno pouze pro nákladní dopravu. Příjezd po silnici z území Burundi nebo Konžské demokratické republiky se z bezpečnostních důvodů důrazně nedoporučuje. Použití lodní dopravy po jezeře Kivu z Konžské demokratické republiky se důrazně nedoporučuje jak s ohledem na katastrofální technický stav trajektů, tak na bezpečnostní situaci v DR Kongo. Vstup na území Rwandy v době pandemie covid-19

Při přeletu do země, před odletem i při tranzitu je vyžadován negativní RT-PCR test na covid-19 ne starší 72 hodin před nástupem cesty. Každý cestující starší 16 let je povinen před odletem do Rwandy vyplnit Public Health Passenger Locator Form; pokud cestují samostatně, mají formulář vyplňovat i nezletilí do 16 let. Do elektronického formuláře je třeba načíst negativní test na covid-19. Během letu do Rwandy se doporučuje mít u sebe vytištěný jak Public Health Passenger Locator Form, tak potvrzení o negativním testu na covid-19. Po přeletu se cestující na letišti podrobí dalšímu RT-PCR testu (cena testu je v přepočtu 50 USD pro cizince, 40 USD pro občany Rwandy). Na doručení výsledku testu (což dle ministra zdravotnictví netrvá déle než 24 hodin) jsou povinni čekat v jednom z 17 hotelů, které pro tento účel určila vláda; výběr tohoto hotelu se provádí pomocí zmíněného Public Health Passenger Locator Form. Postup (viz též informace v přílohách níže) 1) test na covid-19 (poplatek 50 USD + lékařský servisní poplatek 10 USD); způsoby platby viz www.rbc.gov.rw 2) je třeba čekat na doručení výsledku testu (sms nebo e-mailem) 3) negativní výsledek: je možno opustit izolaci 4) pozitivní výsledek: cestující se převezou do lékařského zařízení, kde mu bude poskytnuta péče (na vlastní náklady).

Z tohoto důvodu je velmi důležité mít mezinárodní pojištění zahrnující i onemocnění covid-19. Na test na covid-19 je možné se objednat online na adrese <https://rbc.gov.rw/booking/> Cestující přilétající z Indie jsou povinni absolvovat sedmidenní povinnou karanténu ve vládou určeném hotelu. Negativní test na covid-19 je vyžadován i před odletem ze země. Test musí být proveden ne více než 72 hodin před odletem. Doporučuje se provést rezervaci testu a platbu předem, a to opět prostřednictvím webu uvedeného výše. S ohledem na dobu zpracování vzorku rwandské úřady doporučují, aby se cestující podrobili testu nejpozději 48 hodin před odletem. Podmínky vstupu do Rwandy během pandemie covid-19 se poměrně často mění, pro aktuální informace doporučujeme navštívit stránky ZÚ Nairobi https://www.mzv.cz/nairobi/cz/viza_a_konzularni_informace/rwanda_aktualni_podminky_vstupu_do_zeme.html

2. DOPRAVA VE MĚSTECH Doporučujeme vždy sjednat jízdu u autorizované taxislužby (případně služby typu Uber) a nevyužívat veřejnou dopravu (mikrobusy či autobusy). Bezpečnostní riziko je nicméně ve Rwandě výrazně nižší než v jiných státech východní a střední Afriky. Ideální spojení z mezinárodního letiště v Kigali do centra města je vozem taxislužby. Další vhodnou variantou je dohodnout ubytování v

kvalitním hotelu, který nabízí i dopravu z letiště vlastním mikrobusem (airport shuttle). Cestovní čas z letiště do centra města dosahuje dle hustoty provozu 15 minut až 3 hodiny. Po městech ve Rwandě se lze pohybovat i pěšky, nicméně pouze za denního světla.

3. AUTOPŮČOVNY K zapůjčení auta jsou běžné následující požadavky: - Platný řidičský průkaz - Kopie pasu - Podpis smlouvy V Rwandě mají pobočky velké mezinárodní autopůjčovny. Hertz – viz <https://www.rentcars.com/en/company/hertz/uganda/kampala-district-central-region> Europcar – viz <https://www.europcar.com/en/car-rental/locations/rwanda> V provozu je také velké množství místních autopůjčoven, jejichž kvalita a spolehlivost nemusí být na evropské úrovni (stejně jako technický stav nabízených aut). 1. Kigali Car Rentals Tel.: +250 (0) 783 008 990 E-mail: info@kigalicarrentals.com web: <https://kigalicarrentals.com/> 2. Hire a Car Rwanda KN 5 Road, Airport Road Tel: +250 (0) 726 065 210 E-mail: info@hireacarrwanda.com Web: <https://hireacarrwanda.com> 3. Rwanda Car Rental Tel: +250 (0) 781 441 853 E-mail: info@rwandacarental.com Web: <https://rwandacarental.com>

4. HOTELY A UBYTOVÁNÍ K ubytování v Rwandě doporučujeme stejně jako v ostatních zemích východní Afriky využít vždy kvalitní hotely patřící do světových hotelových řetězců, případně místní hotely s nejlepšími referencemi. Je potřeba počítat s tím, že doporučené ubytování je drahé. Týká se to jak ubytování v hlavním městě, tak mimo něj. Z bezpečnostních důvodů nedoporučujeme ubytovávat se v levnějších, tj. bezpečnostně rizikovějších čtvrtích.

KIGALI

1. Kigali Marriot Hotel KN 3 Avenue, Nyarugenge, Kigali Tel.: +250 (0) 222 111 111 web: <https://www.marriott.com/hotels/travel/kglmc-kigali-marriott-hotel/> Cena: od 140 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 2. Kigali Serena Hotel KN 3 Avenue, Kigali Tel.: +250 (0) 788 184 500 E-mail: kigali@serenahotels.com web: <https://www.serenahotels.com/serenakigali/en/default.html> Cena: od 145 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 3. Lemigo Hotel KG 624 St, Kigali Tel: +250 (0) 782 597 179, +250 (0) 738 040 924 E-mail: reservation@lemigohotel.com, info@lemigohotel.com, marketing@lemigohotel.com web: <https://www.lemigohotel.com> Cena: od 135 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 4. Gorillas Golf Hotel KG 9 Avenue I KG 274 Street I Nyarutarama, Kigali P.O. Box 1782 Kigali Tel.: +250 (0) 788 174 000, +250 (0) 788 200 500 Email: reservation@gorillashotels.com web: <http://www.gorillashotels.com/> Cena: od 150 USD / osobu a noc v jednolůžkovém pokoji 5. The Manor Hotel KG 552 Street, Kigali Tel.: +250 (0) 786 654 435, WhatsApp: +250 786 650 129 E-mail: reservations@themanorhotel.rw / info@themanorhotel.rw web: <https://www.themanorkigali.com> 6. Hôtel Des Mille Collines 2KN 6th Ave, Kigali Tel.: +250 (0) 788 192 530 nebo +250 (0) 788 192 000 E-mail: info@millecollines.rw web: <https://millecollines.rw/> 7. Radisson Blu Hotel and Convention Centre Kigali Roundabout, Kigali Tel.: +250 (0) 252 252 252 e-mail: info.kigali@radissonblu.com web: <https://www.radissonhotels.com/en-us/hotels/radisson-blu-convention-kigali> web: <https://www.kcc.rw/> Cena za 1 noc ve dvojlůžkovém pokoji od 150 USD 8. Hotel "Le Garni" Kigali Tel: +250 (0) 739 256 772 / +250 (0) 788 569 080 E-mail: hotelgarnikigali@icloud.com web: <https://garnirwanda.com/> Cena za 1 noc ve jednolůžkovém pokoji od 80 USD 9. Pili Pili Boutique Hotel KG 303 St, Kigali Telefon: +250 (0) 252 601 190 web: www.booking.com a pod. Cena za 1 noc ve dvojlůžkovém pokoji od 130 USD 10. Chez Rose Guesthouse Remera, Kigali (v blízkosti letiště) Tel.: +250 (0) 788 574 800, +250 788 505 545 Web: <https://www.petitfute.co.uk/v45346-kigali/c1166-hebergement/c151-chambre-d-hotes/155031-chez-rose-guesthouse.html>

MUSANZE (RUHENGERI)

1. Gorillas Volcanoes Hotel 94, Musanze (Ruhengeri) Tel.: +250 (0) 788 200 500 / +250 (0) 788 174 000 Email: reservation@gorillashotels.com web: <http://www.gorillashotels.com/?rubrique7> Cena za jednu noc v jednolůžkovém pokoji od 100 USD 2. Hotel Urumuluri Rue du Marche, Musanze (Ruhengeri) Tel.: +250 (0) 785 278 689 web: pouze www.booking.com a pod. Cena za jednu noc v jednolůžkovém pokoji od 60 USD 3. Hotel Muhabura Avenue Du 5 Juillet, Musanze (Ruhengeri) Tel.: +250 (0) 788 364 774 E-mail: přes stránku <http://www.muhaburahotel.com/contact/> web: www.muhaburahotel.com Cena za jednu noc v jednolůžkovém pokoji od 45 USD GISENYI (RUBAVU) 1. Lake Kivu Serena Hotel Ave de la Cooperation, P. O. Box 226, Gisenyi Telefon: +250 (0) 252 541 100, +250 (0) 788 200 430 E-mail: kivu@serenahotels.com web: <https://www.serenahotels.com/serenalakekivu/en/default.html> Cena za jednu noc v jednolůžkovém pokoji od 190 USD 2. Gorillas Lake Kivu Hotel Tel.: +250 (0) 788 200 500 +250 (0) 788 174 000 Email: reservation@gorillashotels.com web: <http://www.gorillashotels.com/?rubrique4> Cena za jednu noc v jednolůžkovém pokoji od 110 USD

CYANGUGU (RUSIZI)

Peace Guest House EAR Peace Guest House, Kamembe Telefon: +250 (0) 788 522 727 E-mail: peaceguesthouse3@yahoo.com Web: <http://www.earpeaceguesthouse.com/booking.html> Cena za jednu noc v jednolůžkovém pokoji od 85 USD Mantis Kivu Marina Bay Hotel Ntemabiti Village, Kamashangi Cellule, Kamembe Sector Tel.: +250 (0) 252 557 557 E-mail: reservations@mantiskmb.com web: <https://www.mantiscollection.com/hotel/mantis-kivu-marina-bay-hotel/> KIBUYE Delta Report Hotel Karongi Tel.: +250 (0) 783 981 000 Email: reservation@deltaresorthotel.rw web: <http://deltaresorthotel.rw/> HUYE (BUTARE) Hôtel Maisons-Sifa Taba Tel.: +250 (0) 782 128 760 E-mail: contact@maison-sifa.com web: <http://maison-sifa.com/?lang=en> Cena za jednu noc v jednolůžkovém pokoji od 80 USD

5. SPECIFIKA, BEZPEČNOSTNÍ SITUACE, DOPORUČENÍ

Bezpečnostně rizikové oblasti Východní část Konžské demokratické republiky, která sousedí se Rwandou, je stále nestabilní (mj. s ohledem na přítomnost rwadských exilových ozbrojených skupin) a ozbrojený konflikt může vypuknout bez jakéhokoli varování. V posledních letech docházelo – i když spíše ojediněle - k násilným střetům na hranici Konžské demokratické republiky s Rwandou, přeshraničním ozbrojeným útokům a vpádům do jihozápadních oblastí Rwandy. Cesty do oblastí u hranic s Konžskou demokratickou republikou se proto obecně nedoporučují, a to s výjimkou měst Gisenyi, Kibuye a Cyangugu. Taktéž se nedoporučuje cestovat do oblastí při hranicích s Burundi. Pokud plánujete navštívit oblasti poblíž hranic s Konžskou demokratickou republikou nebo Burundi, jako jsou oblíbené turistické destinace včetně

sopek Virunga, národního parku Nyungwe a pobřeží jezera Kivu, měli byste být v maximální míře opatrní. Všichni návštěvníci by měli sledovat aktuální vývoj situace, a to mj. za pomoci místní cestovní kanceláře a sdělovacích prostředků. Cestovní kanceláře i individuální turisté jsou povinni vždy informovat o svých cestovních plánech a trasách úřad Rwanda Development Board, který je odpovědný i za oblast cestovního ruchu. Kontakt: Tel.: +250 (0) 727 775 170, web: <https://rdb.rw/contact-us/> Bezpečnostní situace Politická situace je ve Rwandě je dlouhodobě stabilní. V hlavním městě Kigali jsou zavedena bezpečnostní opatření, která mají pozitivní vliv na nízkou míru obecné kriminality. Mimo hlavní město je však lépe cestovat organizovaně. Úroveň kriminality ve Rwandě zůstává relativně nízká, v Kigali však byly zaznamenány případy vloupání, krádeží různého druhu (včetně krádeží kabelek a tašek páchaných okoloidoucími motocyklisty a krádeží věcí z vozidel) a loupežných přepadení. V žádném případě se nedoporučuje po městech chodit pěšky po setmění. Při večerních návratech z restaurace je nutné mít předem domluvený odvoz nebo si nechat zavolat prověřené taxi.

Rizikovými místy jsou trhy a jakákoli místa s většími shluky lidí (např. autobusová nádraží), která navštěvují cizinci a která přirozeně přitahují kapsáře. Vyvarujte se viditelného nošení velkého množství hotovosti nebo cenných předmětů včetně drahých šperků, hodinek, fotoaparátů a mobilních telefonů. Na oslovení od pouličních obchodníků a žebráků je nutné nereagovat a dané místo co nejrychleji opustit. Cestovní pas nechejte v hotelovém trezoru, s sebou noste pouze jeho fotokopii. Pokud jste napadeni, nebraňte se. Pokud nesete tašku, je bezpečnější ji držet volně za rukojeť nebo nechat viset z ramene než připevnit si ji popruhem přes hrudník. Obětní zlodějí, kteří strhávají kabelky a tašky, se stávají chodci i cyklisté. Bezpečnost v silniční dopravě Při cestách autem (též taxi) ve městech vždy zamykejte všechny dveře a zavírejte okna. Ke krádežím z aut a taxíků často dochází během stání v běžném provozu (při čekání na křižovatkách či v kolonách). Nenechávejte cennosti v zaparkovaných autech. Při řízení vozidla je třeba dbát zvýšené pozornosti; nehodovost je vysoká. Běžnou formou hromadné dopravy ve městech i mimo ně jsou minibusy a mototaxi; vzhledem k tomu, že jsou častými účastníky dopravních nehod, se nedoporučuje tento typ dopravy používat. Nedoporučuje se cestovat autem po setmění mimo město. Auta jezdí často neosvětlená či zůstávají bez jakékoli výstrahy a osvětlení odstavena v jízdním pruhu. Značné riziko představují časté neosvětlené motocykly a jízdní kola, jakož i pohyb velkého množství chodců kolem vozovky. Na venkově je běžný výskyt hospodářských zvířat na silnici. Velmi nepříjemné je i všeobecně rozšířené používání dálkových světel protijedoucími řidiči. Veřejné dopravní prostředky (zejména mikrobusy) mohou být technicky zanedbané a jejich řidiči velmi bezohlední. Silnice mimo hlavní tahy mohou být ve špatném stavu, asfaltový povrch je často poškozený. Běžné jsou nebezpečně komunikace, z nichž mnohé jsou zejména v období dešťů jen velmi obtížné sjízdné. Během období dešťů (koncem jara a na podzim) může docházet k sesuvům půdy, a to i na hlavních silnicích. Po setmění se nedoporučuje pokračovat v jízdě, na trase je vždy třeba mít předem zajištěno ubytování. V případě nehody (a to včetně srážky s chodcem či cyklistou), která umožňuje pokračovat v jízdě, se doporučuje nezastavovat a dojet k nejbližší policejní stanici; v opačném případě se doporučuje pokud možno neopouštět vozidlo (může jít o účelově spáchanou dopravní nehodu s cílem přepadení) a telefonicky informovat policii (pohotovostní čísla: 112, 113 nebo 118). Místní zvyky Homosexualita není ve Rwandě nezákonná, ale obecně není ve společnosti přijímána. LGBT jednotlivci mohou být vystaveni diskriminaci a zneužívání, a to i od místních úřadů. Neexistují žádné specifické antidiskriminační zákony na ochranu LGBT osob. Před cestou si přečtěte naši stránku s informacemi a radami pro LGBT komunitu. Zákon zakazuje kouření na všech vnitřních veřejných místech, vnitřních pracovištích a v hromadné dopravě, ale umožňuje majiteli nebo správci areálu vytvořit v něm vyhrazený kuřácký prostor. Prostor pro kuřáky musí splňovat určité technické požadavky, včetně samostatného větrání

Další (měna, platební karty, voda, elektrina) Rwandskou měnou je rwandský frank (RWF), volně směnitelný při příjezdu do země. Nejvhodnější měnou pro směnu je americký dolar, velké směnární akceptují i EUR. Použití platebních karet ve větších městech, hotelech a nákupních centrech je běžné. Je vhodné mít k dispozici platební kartu pojištěnou proti neoprávněnému výběru a s omezeným limitem. Zásobování v Kigali je bez problémů. Ve velkých městech jsou k dostání běžné potraviny. Doporučujeme používat výhradně balenou vodu, která je v obchodech běžně dostupná. Používání igelitových sáčků je z důvodu ochrany životního prostředí zakázáno. Na letišti jsou proto volně drženy igelitové sáčky a tašky zabavovány s tím, že návštěvník obdrží náhradní ekologický obal. Všechny zásuvky ve Rwandě poskytují standardní napětí 230 V se standardní frekvencí 50 Hz.. Používán je evropský kontinentální typ zásuvek (bez kolíku na uzemnění), není proto třeba adaptér. Fotografování vládních budov a vojenských objektů je zakázáno; některé vojenské objekty ovšem nemusí být zřetelně označené. Pokud fotografujete lidi, vždy nejprve požádejte o svolení. Zdravotnictví Podle rwandského zákona musí být každá osoba nacházející se na rwandském území zdravotně pojištěna. V případě potřeby naléhavé lékařské pomoci je třeba požádat o sanitku na tísňovém čísle 112. Pokud jste ošetřováni v místním zdravotnickém zařízení, měli byste neprodleně kontaktovat pojišťovnu, u níž máte sjednáno cestovní zdravotní pojištění. Ve Rwandě je k dispozici lékařská péče v pouze omezeném rozsahu. V případě vážné nehody nebo nemoci může být nutná evakuace leteckou záchrannou službou do Keni nebo Jižní Afriky. Ujistěte se, že máte odpovídající cestovní zdravotní pojištění a dostupné finanční prostředky na pokrytí nákladů na jakékoli lékařské ošetření v zahraničí a repatriaci.

6. SPOJENÍ MEZI LETIŠTĚM A CENTREM MĚSTA

Doporučujeme vždy sjednat jízdu u autorizované taxislužby (případně služby typu Uber) a nevyužívat veřejnou dopravu (mikrobusy či autobusy). Bezpečnostní riziko je nicméně ve Rwandě nižší než v jiných státech východní a střední Afriky. Ideální spojení z mezinárodního letiště v Kigali do centra města je vozem taxislužby. Další vhodnou variantou je dohodnout ubytování v kvalitním hotelu, který nabízí i dopravu z letiště vlastním mikrobusem (airport shuttle). Mezinárodní letiště je 11 km od centra Kigali, cestovní čas dosahuje dle hustoty provozu 15 minut až 1 hodinu. Po městech ve Rwandě se lze pohybovat i pěšky, nicméně pouze za denního světla.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Jakýkoli podnik investující ve Rwandě alespoň 250 000 USD má automaticky právo jmenovat tři cizince do vedení společnosti.

Osoby žijící v zahraničí mohou ve Rwandě pracovat, pokud mají pracovní povolení vydané generálním ředitelstvím pro přistěhovalectví a emigraci. Pracovní povolení se obvykle uděluje schváleným zahraničním podnikům působit ve Rwandě, pokud jde o klíčové osoby firmy. Nicméně jakékoli podnik může přijmout jakoukoliv kategorii zahraničních kvalifikovaných pracovních sil, pokud Rwandčané nejsou k dispozici. Podnik bude muset prokázat, že provedl test trhu práce a nedokázal získat na lokálním trhu kandidáty, kteří splňují nutné požadavky.

Cizinec, který má pracovní smlouvu na dobu delší než 90 dnů musí požádat o pracovní povolení do 15 pracovních dnů ode dne vstup do Rwandy. Zahraničnímu zaměstnanci může být také povoleno měnit zaměstnavatele a obnovit své pracovní povolení písemnou informací zaslané generálnímu ředitelství pro Přistěhovalectví a emigrace.

Pokud jde o pracovní předpisy ve Rwandě, zaměstnancem může být přidělen (secondment) do Rwandy zahraniční zaměstnanec, protože to pro takového zaměstnance není zákonný požadavek být zaměstnán místním subjektem ve Rwandě při poskytování služeb ve Rwandě. Ve Rwandě však musí být s takovým zaměstnancem uzavřena pracovní smlouva, která se řídí rwandskými zákony. Zaměstnání místním subjektem je možné na základě pracovního povolení nebo povolení Q1. Jsou povoleny smlouvy na dobu určitou s uvedením pevného období zaměstnání, na jehož konci je smluvní vztah automaticky ukončen.

Odměna za práci musí být vyplacena v místní měně.

Rwandská zdravotnická zařízení mohou většinou poskytovat pouze základní lékařské služby; v budovách často chybí základní potřeby, jako je tekoucí voda a elektřina. Zdravotnická zařízení často nemají dostatek personálu k provozování centra. Složitější léčebné a diagnostické metody, jako jsou MRI a CAT skeny, navíc nejsou dostupné. Závažnější nemoci, jako je rakovina, mrtvice a srdeční choroby, mohou být v zemi obtížně léčitelné. Obecná chirurgie je k dispozici, ale s nedostatkem lékařů může čekací doba trvat týdny až měsíce.

Cizinci pracující ve Rwandě by si měli před příjezdem do Rwandy zakoupit mezinárodní zdravotní pojištění. Dále se důrazně doporučuje, aby cizinci měli takové pojištění, které pokryje náklady na nouzovou evakuaci a přepravu. V případě, že dojde k vážnému zranění, náklady na dopravu do nejbližšího zdravotnického střediska mimo Rwandu mohou stát až desítky tisíc USD.

5.9 Veletrhy a akce

Úroveň veletrhů se nedá s úrovní „standardních“ mezinárodních veletrhů srovnat. Rwandské „mezinárodní“ veletrhy jsou tak mezinárodní pouze svým názvem. Z tohoto důvodu není účast na veletrzích ve Rwandě doporučována.

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Honorární konzulát České republiky / Honorary Consulate of the Czech Republic KN 33 Street, Building No. 13, Kiyovu P.O. Box 1856 Kigali Republic of Rwanda Telefon +250 788 302 727, +250 788 309 040 E-mail: kigali@honorary.mzv.cz, jeanmalic@yahoo.fr

Vedoucí úřadu: Jean Malic KALIMA, honorární konzul Působnost úřadu: celé území Rwandské republiky Časový posun: o hod v době letního času, +1 hod v době zimního času

Provozní hodiny úřadu: pondělí až pátek 10.00 - 16:00 (kromě státních svátků ČR a Rwandy)

Nouzová telefonní linka Velvyslanectví ČR v Nairobi (telefonní číslo +254 726 489 626) funguje pouze mimo pracovní dobu velvyslanectví a je určena výhradně občanům ČR v nouzi či ohrožení života či zdraví. Ideální spojení z mezinárodního letiště v Kigali na honorární konzulát je vozem taxislužby.

Z bezpečnostních důvodů doporučujeme sjednat jízdu u přepážky autorizované taxislužby přímo v budově letiště (případně službou Uber) a v žádném případě nevyužívat služeb řidičů čekajících před letištní budovou. Veřejnou dopravu zásadně nedoporučujeme z bezpečnostních i hygienických důvodů. Cestovní čas z letiště dosahuje dle hustoty provozu 30 minut až 1 hodina.

Vzdálenost mezi mezinárodním letištěm a honorárním konzulátem je 12 km. Honorární konzulát leží v centru Kigali.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

1. Policie (Rwanda National Police Service) Telefonní čísla pro veřejnost – pomoc v nouzi policie: 112 dopravní nehody: 113 dopravní policie: 118 nehody na jezerech a vodních tocích: 110 nouzové situace s účastí dětí (child help-line): 116

Oblastní policejní ředitelství: Kigali: +250 (0) 78 8311128

Gicumbi (Byumba) Brigade: +250 (0) 78 831 1144

Rusizi (Cyangugu) Brigade: +250 (0) 78 831 1136

Nyamagabe (Gikongoro) Brigade: +250 (0) 78 831 1131

Rubavu (Gisenyi) Brigade: +250 (0) 78 831 1149

Muhanga (Gitarama) Brigade: +250 (0) 78 831 1129

Huye (Butare) Brigade: +250 (0) 78 831 1127

Ngoma (Kibungo) Brigade: +250 (0) 78 831 1158

MVK Brigade: +250 (0) 78 831 1125

Musanze (Ruhengeri) Brigade: +250 (0) 78 831 1146

Kigali Brigade: +250 (0) 78 831 1128

Remera Brigade: +250 (0) 78 831 1121

Gikondo Brigade: +250 (0) 78 831 1140

Muhima Brigade +250 (0) 78 831 1122

Nyamirambo Brigade: +250 (0) 78 831 1123

Kicukiro Brigade: +250 (0) 78 831 1117

2. Hasiči (Fire Department) Nepřetržitou hasičskou službu zajišťuje Rwanda National Police, hlavní pohotovostní číslo: 112 Další pohotovostní čísla: +250 (0) 78 831 1120

3. Zdravotnická záchranná služba a lékařská pohotovost (Ambulance / Emergency Medical Services) Ambulance: 112 Samu ambulance services: 912

Kigali – nemocnice s nepřetržitou pohotovostní službou King Faisal Hospital tel: +250 (0) 252 588888, +250 (0) 252582421, +250 (0) 252585397, +250 (0) 252582469 Polyclinique du Plateau tel: +250 (0) 25 257 8767 nebo +250 (0) 78 830 1630

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

portál vlády Rwandské republiky web: <https://www.gov.rw/>

přehled institucí výkonné, zákonodárné a soudní moci web: <https://www.gov.rw/overview>

stránky úřadu vlády s přehledným seznamem všech ministerstev web: <https://www.gov.rw/government/institutions/ministries>

Úřad předsedy vlády - Office of the Prime Minister web: <https://primature.gov.rw/> E-mail: info@primature.gov.rw Twitter: @PrimatureRwanda

Vláda Rwandské republiky má 19 ministerstev 1. Minister in The Office of The President web: <https://www.paulkagame.com/> web: <https://www.gov.rw/president> E-mail: info@gov.rw Twitter: @PaulKagame

2. Ministry of Education web: www.mineduc.gov.rw E-mail: info@mineduc.gov.rw Twitter: @Rwanda_Edu

3. Ministry of Environment web: www.environment.gov.rw E-mail: info@environment.gov.rw

4. Ministry in Charge of Emergency Management web: www.minema.gov.rw E-mail: info@midmar.gov.rw

5. Ministry of Finance and Economic Planning web: www.minecofin.gov.rw E-mail: info@minecofin.gov.rw

6. Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation web: www.minaffet.gov.rw E-mail: info@minaffet.gov.rw

7. Ministry of Gender and Family Promotion web: www.migeprof.gov.rw E-mail: info@migeprof.gov.rw

8. Ministry of Health web: www.moh.gov.rw E-mail: info@moh.gov.rw

9. Ministry of ICT and Innovation web: www.minict.gov.rw E-mail: info@minict.gov.rw

10. Ministry of Infrastructure web: www.mininfra.gov.rw E-mail: info@mininfra.gov.rw

11. Ministry of Justice web: www.minijust.gov.rw E-mail: info@minijust.gov.rw

12. Ministry of Local Government web: www.minaloc.gov.rw E-mail: info@minaloc.gov.rw

13. Ministry of Public Service and Labour web: www.mifotra.gov.rw E-mail: info@mifotra.gov.rw

14. Ministry of Sports web: www.minisports.gov.rw E-mail: info@minisports.gov.rw

15. Ministry of Trade and Industry web: www.minicom.gov.rw E-mail: info@minicom.gov.rw

16. Ministry of Youth and Culture web: www.myculture.gov.rw E-mail: info@myculture.gov.rw

17. Ministry of Agriculture and Animal Resources web: www.minagri.gov.rw E-mail: info@minagri.gov.rw

18. Ministry of Defence web: www.mod.gov.rw E-mail: info@mod.gov.rw

19. Minister in Charge of Cabinet Affairs web: www.primature.gov.rw E-mail: info@primature.gov.rw